

9/2022 | Tiedote alkavasta tutkimuksesta

Psykogeriatristen potilaiden lääkehoidon ongelmat ja lääkehoidon arviointipalvelujen vaikuttavuus potilaan vointiin

J. Ojala, K. Andresen, M. Kangasvieri, S. Ruisaho, P. Haapakoski, R. Laaksonen

Tutkimuksen tavoitteet

- Pilottitutkimuksen tavoitteena on selvittää, millaisia kliinisen farmasian palveluita psykogeriatriiset potilaat tarvitsisivat hoitojakson aikana lääkehoitoon liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on arvioida potilaiden vointia mahdollisten lääkitysmuutosten jälkeen sekä arvioida potilaiden hoitoon sitoutumista.
- Tutkimusaineiston avulla halutaan myös arvioida palvelun kustannustehokkuutta, jotta eritasoiset lääkehoidon arvioinnit saadaan kohdennettua oikein niitä tarvitseville psykogeriatriisille potilaille.

Tutkimuksen aineisto ja menetelmät

Tutkimus toteutetaan interventiotutkimuksena, ennen-jälkeen asetelmalla, jossa potilaat toimivat omana kontrolliryhmänään Keski-Pohjanmaan keskussairaala Soiten aikuispsykiatrian ja yleislääketieteen osastoilla. Osastofarmaseutti selvittää iäkkäiden psyykkisesti sairaiden potilaiden lääkehoidon ongelmat ja antaa niihin ratkaisuehdotuksia tekemällä potilaille joko lääkehoidon arvioinnin tai kokonaisarvioinnin. Tutkimukseen kuuluu vähintään kaksi seurantasoittoa, yksi n. kuukausi potilaan kotiutumisen ja toinen n. yhdeksän kuukautta potilaan kotiutumisen, tarvittaessa lisäsoittoja. Lisäksi osastofarmaseutti selvittää potilaan hoitojaksojen pituuden, tiheyden ja syyn yhdeksän kuukautta ennen ja jälkeen lääkehoidon arvioinnin, ja näitä verrataan keskenään kustannusvaikuttavuuden laskemiseksi. Tutkimusta varten tullaan haastattelemaan korkeintaan 20 potilasta.

Lääkehoidon ongelmat ovat yleisiä psykogeriatrisilla potilailla

Verrattuna nuorempaan aikuisväestöön, yli 65-vuotiaat käyttävät enemmän lääkkeitä, heillä on enemmän lääkkeitä johtuvia haittavaikutuksia, ja he käyttävät enemmän terveyspalveluja. Psykkisesti sairaat potilaat jäävät usein kokonaisvaltaisten terveydenhoitopalvelujen ulkopuolelle, heidän lääkehoitonsa vaikutukset jäävät vaillinaisiksi ja heillä voi olla samanaikaisesti useita sairauksia.

Suomalaisessa tutkimuksessa lääkehaittojen havaittiin aiheuttavan arviolta 23 % iäkkäiden päivystyskäynneistä. Joka viidennellä erikoissairaanhoidossa hoidetulla potilaalla havaittiin lääkehaittoja ja näistä kolmasosa arvioitiin ennaltaehkäistäviksi. Saksalaisessa psykiatristen potilaiden lääkehoidon ongelmien tunnistamiseen liittyvässä tutkimuksessa selvisi, että farmasistien tekemien lääkehoidon arviointien myötä potilaiden lääkehoidon ongelmien määrä väheni keskimäärin 87 %. Ruotsalaistutkimuksessa potilaat, jotka saivat osastolla työskentelevän farmasistin tekemän intervention lääkitykseensä, käyntimäärät sairaalassa vähenivät 16 % verrattuna kontrolliryhmään ja lääkitykseen liittyvät sairaalajakso vähenivät jopa 80 % vuoden seurantajakson aikana.

Tutkimuksemme tulosten avulla saataisiin jatkossa lääkehoidon eritasoisia arviointeja kohdennettua niitä tarvitseville potilaille, sekä nivottua potilaan seuranta osaksi arviointeja. Lääkehaittojen, kuten lääkeinteraktioiden, kaatumisten ja traumojen aiheuttamat sekä hyödyttömistä lääkkeitä aiheutuneet kustannukset vähenevät eritasoisten lääkehoidon arviointien myötä.

Lisälukemista

Gillespie U, Alassaad A, Henrohn D ym: A comprehensive pharmacist intervention to reduce morbidity in patients 80 years or older: a randomized controlled trial. Arch Intern Med. 1;169(9):894-900, 2009. DOI: 10.1001/archinternmed.2009.71

Laatikainen O: Medication-related Adverse Events in Health care. Väitöskirja. Oulun yliopisto, Oulu 2020. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526225135.pdf>

Shrank W, Polinski J, Avorn J: Quality indicators for medication use in vulnerable elders. J Am Geriatr Soc 55 (2): 373–382, 2007

Wolf C, Pauly A, Mayr A ym: Pharmacist-led medication reviews to identify and collaboratively resolve drug-related problems in psychiatry – a controlled, clinical trial. PLoS ONE 10(11), 2015. e0142011. DOI: 10.1371/journal.pone.0142011

Lisätietoja

Johanna Ojala, psykogeriatriaan erikoistuva farmaseutti, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite, sairaala-apteekki (j.ojala@soite.fi)

Raisa Laaksonen, kliinisen farmasian dosentti, yliopistonlehtori, Apteekki- ja sairaalafarmasian erikoistumiskoulutus, Farmasian tiedekunta, Helsingin yliopisto
(raisa.laaksonen@helsinki.fi)

Tiedote on tutkimusryhmän laatima. Vastuu sisällöstä ja jakelusta kuuluvat tutkimusryhmälle. RATTI-tutkimusverkosto ja julkaisualustan ylläpitäjä eivät vastaa yksittäisten tiedotteiden sisällöstä.